

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

במדבר

(חלק יח — שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת במדבר, כז אייר-ד סיון, ה'תשפ"א (א)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2021

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

במדבר

– הכהונה עצמה, כפירוש האבן-עזרא – אלא) „עבודות המסורות לכהנים“⁶? [ואין לומר שהכרחו של רש"י הוא מסיום הפסוק „והזר הקרב יומת“, העוסק בזר העושה אחת מעבודות הכהנים, וזה מכריח לומר שגם התחלת הכתוב קאי בעבודות הכהנים – שא"כ הי' רש"י צריך להעתיק בדיבור המתחיל גם תיבות אלו מסיום הפסוק, או לכל הפחות לרמז להן בהוספת „וגומר“.

והטעם שאין הכרח מסיום הפסוק, פשוט הוא, כיון שאפשר לומר ש„והזר הקרב יומת“ אינו המשך הענין ד„ושמרו את כהונתם“, אלא ענין נוסף]. גם צריך להבין: מדוע העתיק רש"י בדיבור המתחיל גם את התיבות „ושמרו את“, ולא הסתפק בהעתקת תיבת „כהונתם“ (שאותה בא לפרש) בלבד?

ב. והנה משמעות פירוש רש"י זה בהשקפה ראשונה, ש„קבלת דמים וזריקה והקטרה“ הן דוגמאות פרטיות ל„עבודות המסורות לכהנים“.

אלא שא"כ – כמה פרטים אינם מובנים:

א) האריכות ברש"י – (א) למה לו לרש"י להביא דוגמאות כלל? הי' לו לקצר ולומר: „עבודות המסורות לכהנים“. (ב) אם כדי לשלול את

א. בפסוקי „ואת אהרן ואת בניו תפקוד ושמרו את כהונתם והזר הקרב יומת“, פירש רש"י² „ושמרו את כהונתם – קבלת דמים וזריקה והקטרה³ ועבודות המסורות לכהנים“. היינו, שלשיטת רש"י „כהונתם“ קאי על עבודות הכהנים, ופירוש „ושמרו את כהונתם“ – שאין להניח לזר לעשות אחת מהעבודות הללו⁴ („והזר הקרב יומת“).

אבל האבן-עזרא⁵ פירש „ושמרו את כהונתם“ – „שלא יבואו לידי פסלות“. היינו, שתוכן הציווי הוא שישמרו הכהנים את עצמם (כהונתם) שלא יפסלו לכהונה (ע"י טומאה וכו').

וצריך להבין: מנא לי' לרש"י לפרש תיבת „כהונתם“ (שלא כפשוטה –

(1) פרשתנו ג, י.

(2) בד"ה השני. וראה לקמן בפנים ס"ג השייכות דפרש"י זה לד"ה הראשון.

(3) בדפוס ראשון (וכן בכמה כת"י) דרש"י: והקטר.

(4) ראה גם אברבנאל וספורנו כאן. במשכיל לדוד מפרש שכוונת רש"י היא ד„ושמרו“ פירושו „שתהי' (העבודות) דוקא בטרהררה“* (עיי"ש). אבל פירוש זה לא נרמז אפילו ברש"י [משא"כ אם „ושמרו את כהונתם“ הוא הקדמה ל„והזר הקרב יומת“ – שאז אי"צ רש"י לפרש במה היא השמירה].

(5) ועד"ז פי' בחזקוני כאן.

(6) משא"כ בפ' קרח (יח, ז) שמפורש „(תשמרו את כהונתכם) לכל דבר המזבח וגו'“.

(* ויש שפירשו כן גם כוונת הראב"ע דלקמן בפנים.

ההכרח לפרש שמשמעות „ושמרו את כהונתם” אינה עצם הכהונה (כפירוש האבן עזרא), אלא „עבודות המסורות לכהנים”: בפסוק זה בא הכתוב להורות על תפקיד ומינוי חדש דאהרן ובניו, וכמו שפירש רש”י תיבת „תפקוד” – „לשון פקידות כו”. ואם „ושמרו את כהונתם” קאי על חובת הכהנים להשמר „שלא יבואו לידי פסול” (בכהונתם), הרי שאין זה תפקיד חדש¹⁰ – שכן כבר נצטוו על זה בפ’ אמור¹¹ (בדיני השמירה המוטלים על הכהן)¹².

ולכן פירש רש”י שתוכן התפקיד החדש הוא – השמירה שלא יעבוד זר ב„עבודות המסורות לכהנים”; והיינו שאין בכתוב זה אלא מינוי אחד – „ושמרו גו’ והזר הקרב יומת”.

ובזה מובן הטעם שהעתיק רש”י בדבור-המתחיל גם את התיבות „ושמרו את” – שהן לשון ציווי על מינוי – כיון שההוכחה לפירושו היא מזה שהכתוב מצוה כאן על תפקיד חדש לאהרן ובניו.

ד. אלא שבתוך דבריו מיישב כאן רש”י שאלה נוספת שאפשר לשאול על פסוק זה:

הן לעיל בכתוב¹³ והן להלן¹⁴ הנדון³

(9) כאן בד”ה הראשון.

(10) ובראב”ע כאן מפרש „תפקדם” – „לתת פקודה כו”.

(11) ראה גם שמיני י, ט”וד וברש”י שם. ועוד.

(12) וגם: לפירוש הראב”ע אינה מובנת השייכות ד„ושמרו גו’” לכללות פרשה זו.

(13) ג, ה ואילך.

(14) שם, יא ואילך.

העבודות שקודם קבלת הדמים, הרי היתה מתאימה, לכאורה, הלשון „מקבלה ואילך” עבודות המסורות לכהנים”. (ג) אף אם הוצרך רש”י לפרט דוגמאות – מפני מה שלש דוגמאות דוקא?

(ב) הסדר ברש”י – שתחילה הביא את הדוגמאות ואח”כ כתב „ועבודות המסורות לכהנים”, בשעה שהדבר הי’ צריך להיות בסדר הפוך: תחילה „עבודות המסורות לכהנים (הכלל – ואחר כך הפרטים) כגון קבלת דמים וכו”.

(ג) ועיקר: כיון שקבלה זריקה והקטרה הן, כנ”ל, „עבודות המסורות לכהנים”, הי’ לו לומר „ושאר עבודות המסורות לכהנים”?

ומזה מובן, שרש”י בא ללמדנו, ש„ושמרו את כהונתם” כולל ב’ סוגים: (א) „קבלת דמים וזריקה והקטרה” – עבודות שאינן „מסורות לכהנים”. (ב) „(סוג שני) עבודות המסורות לכהנים”. ותמוה:

(א) כבר פירש רש”י בעצמו בריש פ’ ויקרא⁸: „מקבלה ואילך מצות כהונה” – וא”כ איך יתכן לומר ש„קבלת דמים וזריקה והקטרה” אינן מן ה„עבודות המסורות לכהנים”?

(ב) אם יימצא הסבר לכך ש„קבלת דמים וכו” אינן „עבודות המסורות לכהנים” – אזי אינו מובן: מנין הוכחת רש”י שבכלל „ושמרו את כהונתם” גם עבודות שאינן „מסורות לכהנים”!?

ג. והביאור בזה:

(7) פרש”י ויקרא א, ה.

(8) שם.

„תחתיהם בשליחותם“; ולפיכך הזהיר הכתוב מיד „ושמרו את כהונתם והזר הקרב יומת“.

ומכל מקום לא הסתפק רש"י בכך בלבד, והוסיף (את הסוג השני) „ועבודות המסורות לכהנים“, דהיינו העבודות שמלכתחילה נמסרו לכהנים – הגם דליכא קא-סלקא-דעתך שגם (לוי) זר יהי' מותר בעשייתן: מאחר שמקומו של הציווי „ושמרו את כהונתם“ בנוגע ל„קבלת דמים וזריקה והקטרה“ מוכרח להיות כאן, מובן שהאזהרה „ושמרו את כהונתם“ חלה על כל העבודות וכוללת את כולן, ובכלל זה גם אלו „המסורות לכהנים“ מלכתחילה, ואדרבה – במכל-שכן וקל-וחומר.

ו. והיכן מצינו שהעבודות הנ"ל נעשו ע"י בני ישראל, שמתעם זה יש מקום להוה-אמינא שגם עתה שייכות הן (לבני ישראל – היינו) ללויים (בשליחותם)?

– הנה מפורש הדבר בפשוטו של מקרא¹⁷, בפרשת בא¹⁸, בציווי האמור בקרבן פסח במצרים: „ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזות גו' ואכלו את הבשר גו' צלי אש גו' על כרעיו ועל קרבו“^{18*} שבני ישראל עשו שלשה דברים: (א) „ולקחו מן הדם“ דהיינו 4 (כמו שפירש רש"י) „קבלת הדם“;

הוא הלויים (עבודתם, מנינם וכו') – וא"כ מאי בעי הכא הציווי והמינוי אל אהרן ובניו – כהנים – „ושמרו את כהונתם“? לכאורה הי' מקומו של מינוי זה צריך להיות לפני כן¹⁵, בסמיכות לפסוק „אלה שמות בני אהרן הכהנים המשוחים אשר מלא ידם לכהן“, או כיו"ב.

ומזה מובן, שמן הלימוד לעיל אודות עבודת הלויים הי' מקום להסיק ש„זר“ מותר בעבודות מסויימות במשכן ובמקדש, ולכן הוצרך הכתוב להזהיר מיד „ואת אהרן ואת בניו תפקוד גו' והזר הקרב יומת“.

ה. והביאור בזה:

על הנאמר בכתוב לעיל¹⁶, שתפקיד הלויים הוא לשמור את „משמרת בני ישראל“, פירש רש"י: „שכולן היו זקוקין לצרכי המקדש אלא שהלויים באים תחתיהם בשליחותם כו“;

וכיון שהלויים הם שלוחי כל ישראל „לצרכי המקדש“, הי' מקום לומר, שאותן העבודות שמצינו בהן שנעשו (גם) ע"י ישראלים (כדלקמן), מותרות – או שמא, לאחר הקמת המשכן, אף מוכרחות – להעשות ע"י לויים, „תחתיהם בשליחותם“.

וזהי' כוונת רש"י במה שפירש ופירט בפירושו על „ושמרו את כהונתם“: „קבלת דמים וזריקה והקטרה“ – לפי שבעבודות אלו מצינו שנעשו לפני זה ע"י כל בני ישראל (כדלקמן ס"ו), וממילא יש מקום להוה-אמינא שעתה עושים אותן הלויים

17) שלכן אי"צ רש"י לפרשו, כי מכיון שהוא סיפור מפורש בפשט"מ, בודאי אפילו ה"בן חמש" למקרא זוכר אותו.

18) יב, ז"ט.

18*) וגם ע"ד ההלכה כן הוא. וראה צפע"נ עה"ת פ' בא. וש"נ. וראה לקו"ש כח"י ע' 78 ואילך.

15) פסוק ג' (או אחרי פסוק ד').

16) פסוק ח'.

„תחתיהם בשליחותם“; ולכן נצטוו מיד, ושמרו את כהונתם, קבל דמים וזריקה והקטרה כו“; כנ”ל²³.

ואין להקשות: כיצד תתכן הוה-אמינא שעבודות אלו יכולות להעשות (גם) ע”י לויים, אחר שכבר למד רש”י לעיל מן הפסוק ש„מקבלה ואילך מצות כהונה (כנ”ל ס”ב)? – שהרי פסוק (ופירוש רש”י) זה אמור גבי עולה (ועד”ז לענין שאר הקרבנות הנזכרים בריש ספר ויקרא); אבל לא מצינו בכתוב שגם העבודות דפסח דורות [וכן – דמעשר²⁴] צריכות להעשות ע”י הכהנים דוקא²⁵.

ז. ההוראה מזה בעבודת ה’:

הלא הדברים קרוחומר – ומה אם בין סוגי בני ישראל גופא (אשר – בכללות – על כולם כתיב²⁶, ואתם

23) ועפ”ז צ”ע מי עשו העבודות בפסח מדבר שהקריבו ב”ד ניסן בשנה השנית לצאתם ממצרים (בהעלותך ט, א ואילך) – שהרי הציווי דפרשתנו ה’ לאח”כ „באחד לחדש השני גו” (ריש פרשתנו).

אבל ראה פרש”י בהעלותך שם, ז: יזרק הדם עלינו בכהנים טהורים.

24) וגם בכבוד נאמר רק לקמן (קרח ית, יז) „את דמם תזרוק גו” ואת חלבם תקטיר גו” וא”כ קודם הציווי דפ’ קרח מקום לטעות שאפ”ל ע”י הלויים [אבל יש לחלק – כי בכור צריך ליתן לכהן ואינו שייך כלל לישראל].

25) וע”ד ההלכה נלמד זריקה וכו’ דפסח ומעשר ממש”נ בכבוד (כנ”ל בעהרה הקודמת) „את דמם תזרוק גו” – זבחם לו, א – וא”כ צ”ל ע”י כהן (תזרוק”, תקטיר”).

אבל: (א) הכתוב נאמר לאחרי פרשתנו (כבהרה הקודמת). (ב) ועיקר: דרשה הנ”ל לא הובאה בפרש”י, פשוטו של מקרא.

26) יתרו יט, ו. ובבעה”ט שם: כהנים גדולים. [אבל בפרש”י: שרים].

(ב) „ונתנו גו” (במקום) עבודת הַזְרִיקָה¹⁹; (ג) „צלי אש” – כעין עבודת הַהִקְטְרָה²⁰ (על גבי אש המזבח).

ולכן אפשר ה’ להעלות על הדעת, שגם בפסח דורות [הדומה לפסח מצרים, שמתעם זה למדים כמה וכמה הלכות בפסח דורות מפסח מצרים, כמובא בפירושו רש”י בפרשת בא²¹] יש לעבודות אלו שייכות לבני ישראל²² והלויים עושים אותן

19) להעיר ג”כ מלשון רש”י (שם, כב), „לשלוש המתנות”.

20) ראה פסחים צו, א: „אימורי פסח מצרים היכא אקטרינהו .. שויסקי עבוד”. ובמאירי שם: „שצלאום בשפוד ושרפום לשם גבוה”. אבל בר”ח שם: „כלומר צלו אותם מיני מאכל ואכלום” [וכ”ה בערוך ע’ שוויסקי. פסקי רי”ד פסחים שם. וראה פרש”י קדושין ע, א ד”ה בר שויסקל]. וצ”ל שההיתר לאכלם הוא מפני שעדיין לא נצטוו על איסור חלב. אבל קשה לומר בפשט”מ שכל בני” אכלום, שהרי בודאי כו”כ מבני” קיימו כל התורה כולה עד שלא ניתנה, כמדובר כמה פעמים – וגם ע”פ פש”מ (לפרש”י).

ובכל אופן, מכיון שצלאום ע”פ הציווי (גם את”ל שאח”כ אכלום) ה”ז דוגמת הקטרה.

21) ראה לדוגמא: יב, ו (ד”ה קהל עדת ישראל). שם, מז. וראה פרש”י שם, יד (ועוד).

רמב”ן שם, ט. וראה גם פרש”י בהעלותך ט, ג.

22) ולהעיר ע”ד ההלכה מדעת היראים (סימן תה. ובהשלם – תמו) דמצות קרבן פסח היא: „צוה הקב”ה את ישראל שיעשו את הפסח .. ועשיית הפסח היינו שחיתתו וזריקת דמו והקטר אימוריו .. ואע”פ שזריקת דמו כו’ כהנים עושים ולא ישראל כיון שהקרבן של ישראל ובמצות ישראל עושים כו”.

* שהרי לפרש”י (שם, מג), „ב”ד בניסן נאמרה להם פרשה זו” – היינו, שהינינו שבפרשה זו נאמרו לפסח מצרים (משא”כ בהראב”ע שם), ונלמד מזה גם לפסח דורות, כבפנים.

היא להפך ממש: זהו עבורו היזק גדול, והוא נעשה למציאות של תקלה גדולה לכלל – עד להיפך מציאותו²⁷,

ודוקא הזהירות שלא לגעת במעשיו של בורא העולם ונותן התורה, „המבדיל בין ישראל לעמים” – משיגה את השלום²⁸ והטוב האמיתי בעולם, לכל באי עולם²⁹.

(משיחת פ"ט במדבר תשל"ד)

(27) ראה סנהדרין נח, סע"ב: אזהרה שלהן זו היא מיתתן.
 (28) ראה זבחים (קטז, סע"א) שאו"ה באו – במ"ת – לבלעם והרגיעם שה' נותן התורה לישראל כו' בשלום.
 (29) שכולל גם או"ה (משנה ר"ה פ"א מ"ב. וראה רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ג: כל אחד ואחד מבאי העולם. שם סוף הל' שמיטה ויובל. ולהעיר ממש"כ (הל' מלכים ספ"ח) דחסידי או"ה יש להם חלק לעוה"ב. וראה לקו"ש ח"ח ע' 345-6 בהערות).

5 תהיו לי ממלכת כהנים גו"י) ישנו חילוק והפרש כה גדול, עד שאפילו עבודות שיש לבני ישראל שייכות אליהן, שהן „צרכי המקדש” שלהם, מכל מקום חל עליהן ציווי חמור „והזר הקרב יומת”, היינו שלא זו בלבד שאין בהן עבורו תוספת קדושה, אלא אדרבה, הן מביאות ר"ל לענין ההעדר דעצם מציאותו („יומת”);

על אחת כמה וכמה בשעה שמדובר במחיצה והבדלה שבין ישראל לעמים, שכאשר יש מי שמבקש „לערב” (שלא ע"י גיור כהלכה) „זר” אמיתי, אדם מבין ה„עמים”^{26*}, בתוך עם ישראל, מתוך חשבון שאמנם יש כאן היזק וסכנה גדולה לבני ישראל, אבל נעשית בכך טובה לאינו-יהודי – הנה האמת

(26* שאפילו הטובים שבהם – עליהם נאמר ועמדו זרים (ישעי' סא, ח). ולהעיר מערכין יא, ב.

